

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över SOU 2017:1 (Dnr N2017/00222/HL)

Svenska ESF-rådet förvaltar Europeiska socialfonden (ESF) och Fonden för dem som har det sämst ställt (Fead). Vi skriver vårt svar utifrån dessa uppdrag.

Vår verksamhet är lokaliserad på åtta orter runt om i Sverige, från Luleå till Malmö, vilket innebär att vi verkar på både nationell- och regional nivå.

ESF är EU:s främsta verktyg för att främja sysselsättningen i Europa. Fonden finansierar lokala, regionala och nationella projekt som skapar jobb, hjälper näringslivet och stärker kompetensen hos individer.

Vi ser positivt på det Landsbygdskommitténs slutbetänkande som har som syfte att skapa goda möjligheter till en sammanhållen politik för att säkra en långsiktig och hållbar tillväxt i Sveriges landsbygder. Vårt yttrande fokuserar särskilt på två områden som är av stor vikt för att ESF och Fead ska få ett önskat genomslag och bidra till ökat sysselsättning. Det handlar om kapitlen 4 och 9 kring kompetensförsörjning och att civilsamhället utvecklar landsbygderna.

Kapitel 4. Kompetensförsörjning

Vår regionala verksamhet och närvaro bekräftar bilden av att det råder låg utbildningsnivå i många av landets regioner. Även om industrin fortfarande bedöms som stark och viktig arbetsgivare behöver Sverige satsa mer på kunskapsintensiva företag, och för att kunna göra detta måste utbildningsnivån ökas. Vi instämmer i att kompetens är en av grunderna för ekonomisk tillväxt och utveckling i Sverige.

Landsbygdskommittén fokuserar på att utveckla den högre utbildningen för att förbättra kompetensförsörjningen i olika landsbygder. Vi vill dock understryka den gymnasiala yrkesutbildningen och dess betydelse för arbetsgivares möjligheter att trygga sin kompetensförsörjning. Insatser behöver göras för att öka yrkesutbildningens kvalitet och attraktionskraft samt förstärka kopplingen mellan yrkesutbildning och arbetsliv. Insatser behöver också göras för att utveckla användandet av YH-utbildningar och distansutbildningar. För att utbildningsutbudet ska kunna matcha efterfrågan måste näringslivet involveras i att ta fram och utforma utbildningar. En förbättrad samverkan mellan universitet/högskolor och näringslivet är nödvändig för att uppnå detta. System för lärlingskap behöver utvecklas och utredas mer.

Dessutom uppmuntrar vi till att bygga strukturer för enklare karriär- och yrkesväxling och skapa utbildningssystem som underlättar att byta yrke med påbyggnadskurser för att underlätta för utsatta grupper att komma in på arbetsmarknaden.

Vid översyn av indikatorerna inom resurstilldelningssystemet bör hänsyn tas till jämställdhetsperspektivet för jämn satsning mellan kvinno- och mansdominerande utbildningar samt ett aktivt arbete för att bryta de könstereotypa utbildningsval.

Likabehandling, tillgänglighet, jämställdhet och hållbar utveckling bör genomsyra alla förslag för att kunna fatta hållbara beslut, bredda utbildningsmöjligheter och rekryteringsbas.

Vi tillstyrker följande förslag:

- Universitet och högskolor ges i uppdrag att öka tillgängligheten till högre utbildning i hela landet. Detta kräver en förbättrad samverkan mellan universitet/högskolor och näringslivet för att utforma utbildningar som matchar näringslivets efterfrågan. Relevanta aktörer bör utveckla strukturer inom utbildningsväsendet som underlättar karriär- och yrkesväxling.*
- Regeringen ser över indikatorerna inom resurstilldelningssystemet i syfte att göra utbildningarna mer relevanta för de lokala arbetsmarknaderna. Vi vill se att jämställdhetsperspektivet vid resurstilldelningen för jämn satsning mellan kvinno- och mansdominerande utbildningar samt ett aktivt arbete för att bryta de könsstereotypa utbildningsval.*
- Regeringen säkerställer att det finns utbildningscentra för högre utbildning i kommuner i FA-regioner utan högskola/universitet och med få lärcentra samt i kommuner som berörs av kommitténs näringslivspaket till kommuner med extra stora utmaningar.*
- Ett årligt statsbidrag införs för att landsbygderna ska kunna etablera och utveckla utbildningscentra för högre utbildning.*
- Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) får i uppdrag att följa upp och utvärdera satsningen på utbildningscentra.*
- Tillväxtverkets uppdrag om att utveckla riktlinjerna för regionalt kompetensutvecklingsarbete kompletteras, så att kompetensplattformarna utvecklas med huvudsyftet att förse utbildningscentra med analyser av rekryterings- och utbildningsbehov i närområdet. Svenska ESF-rådet vill dock inte begränsa kompetensplattformarnas funktion utan snarare utveckla de ytterligare för att för stödja regionalt kompetensförsörjningsarbete.*
- Regeringen säkerställer regional spridning av utbildningsplatser i landsbygderna och beaktar kommitténs förslag om utbildningscentra i andra satsningar inom kunskapslyftet.*
- Regeringen uppmärksammar kravet om villkorad finansiering av platserna till yrkesvux i de glesa och mycket glesa kommunerna i landsbygderna.*
- Regeringen utreder om det ska bli möjligt att minska studieskulderna för de som bor och är yrkesaktiva i de 23 kommunerna med extra stora utmaningar.*

Kapitel 9. Civilsamhället utvecklar landsbygderna

Civilsamhället är en viktig aktör i arbete med integration inom ESF-projekt genom idrottsföreningar, kulturföreningar med flera. Vi instämmer därför landsbygdskommitténs bedömning att ett viktigt delmål i en sammanhållen landsbygdspolitik är att staten stimulerar det civila samhällets engagemang i landsbygdernas utveckling.

Nytt för EU:s programperiod 2014-2020 är att projekt med socialfundsriktning kan bedrivas inom lokalt ledd utveckling (LLU) tillsammans med övriga Europeiska struktur- och investeringsfonder. Fokus på att uppnå jämställdhetsmålet är särskilt glädjande att se. Vi är angelägna att det finns rätt förutsättningar finns för att dessa projekt ska drivas på ett

framgångsrikt sätt. Därför är vi positiva till att LLU, med leadermetoden,¹ kan tillämpas rikstäckande och välkomnar förslaget att undersöka en mer hållbar och permanent finansiering. Ett viktigt led i detta arbete bör också vara att harmonisera stödregler mellan LLU och respektive fond som finansierar LLU.

Därutöver tillstyrker vi följande förslag från landsbygdskommittén:

- För att stödja studieförbundens verksamhet i landsbygdsområden förstärker regeringen under en längre tidsperiod bidraget till Folkbildningsrådet. Syftet med förstärkningen är att främja det civila samhällets roll i landsbygdsutvecklingen i synnerhet för att unga personer samt personer med invandrabakgrund ska få bättre möjligheter och förmåga till att delta i lokalt föreningsliv och lokal samhällsutveckling. Jämställdhetsmålet om att kvinnor och män ska ges samma möjligheter att vara aktiva medborgare ska särskilt beaktas.

- Regeringen uppdrar till Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor att utreda på vilket sätt de statliga bidragen till folkbildningen i ökad omfattning kan styras till landsbygdsområden. Uppdraget bör utföras i samråd med Folkbildningsrådet, ungdomsorganisationer med verksamhet i landsbygder och organisationer som arbetar med integration i landsbygdsområden.

- Regeringen uppdrar till Jordbruksverket att stödja samordning och utveckling av nätverk mellan landsbygdsutvecklare anställda i kommuner och regioner. Syftet är att dessa tjänstemän, som oftast är ensamma i sin yrkesroll i sin kommun eller region, ska ha möjlighet till erfarenhetsutbyte, samarbete och utveckling av arbetssätt. Det gäller i synnerhet hur offentlig sektor samverkar med civilsamhällets organisationer i frågor som rör lokal landsbygdsutveckling.

- Regeringen utvidgar sin överenskommelse med civilsamhällets organisationer. Överenskommelsen ska gälla utveckling av kunskaper och arbetssätt för landsbygdsutveckling. För att ta till vara samordningsvinster med Jordbruksverkets övriga samordnande roll för en sammanhållen landsbygdspolitik får myndigheten ansvar för att driva överenskommelsens sekretariat.

Yttrandet har beslutats av generaldirektören i närvaro av Håkan Forsberg, stf. myndighetschef, Åza Rydén, regional enhetschef och efter föredragning av Dina Friis, regional samordnare.

Lars Löow

Dina Friis

¹ Leadermetoden bygger på ett samarbete mellan civilsamhället, näringslivet och offentliga institutioner.